

T.C.
DANIŞTAY
Y
ONBEŞİNCİ DİRE
AİRE
Esas No : 2015/665

Davacılar ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyenler: 1- Mersin Gümrük Müşavirleri Demeyi

- 2- Bursa Gümrük Müşavirleri Derneęi
- 3- İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneęi
- 4- İzmir Gümrük Müşavirleri Derneęi
- 5- Ankara Gümrük Müşavirleri Derneęi
- 6- Nadir Elibol

Vekilleri _____ : Av. Olgun Tuncay Ayvacı
Elgün Sokak No:8/13Kızılay Çankaya/ANKARA

Davalı: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

İstemin Özeti:Gümrükler Genel Müdürlüğünün 31.12.2014 tarih ve 2014/30 sayılı genelgesiile bu genelgenin uygulanmasına yönelik 2014/1 sayılı iç genelgenin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Hüseyin Aydın

Düşüncesi: Dava konusu Gümrükler Genel Müdürlüğünün 31.12.2014 tarih ve 2014/30 sayılı genelgesiile bu genelgenin uygulanmasına yönelik 2014/1 sayılı iç genelgenin yürütmesinin durdurulması istemlerinin bu aşamada, davalı idarenin savunması alındıktan ya da yasal savunma süresi geçtikten sonra yeniden bir karar verilinceye kadar yürütmesinin durdurulması gerektiği düşünölmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onbeşinci Dairesi'nce gereği görüşöldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, Danıştay veya idari mahkemelerin, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilecekleri, uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütölmemesinin, savunma alındıktan sonra

yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, ilke olarak yürütmenin durdurulması istemleri hakkında karar verilebilmesi için öncelikle davalı idarenin/idarelerin savunması/savunmalarının alınması veya yasal savunma süresinin geçmiş olması gerekmektedir. Ancak, bu koşula bir istisna getirilmiş olup; "uygulanmakla etkisi

T.C.

DANIŞTAY

ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/665

tükenecek olan idari işlemlerin" dava konusu olduğu durumlarda, idarenin/idarelerin savunması alınmaksızın da yürütmenin durdurulmasına karar verilebilecektir.

"Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlem", uygulanmakla tamamlanan, uygulandıkları takdirde geri döndürülemez sonuçlara yol açan ya da yol açma olasılığı bulunan, bu özellikleri itibarıyla da haklarında acil olarak karar verilmesi gereken işlemler olarak tanımlanabilir.

Bu tür işlemlerin uygulanmaları durumunda geri döndürülemez sonuçlara yol açıp açmadıkları tespit edilirken, fiilen böyle bir sonucun ortaya çıkıp çıkmadığı değil, böyle bir olasılığın bulunup bulunmadığı önemli bulunmaktadır.

Diğer yandan, uygulanmaları durumunda geri döndürülemez sonuçlara yol açma olasılığının bulunması bakımından, düzenleyici ve bireysel işlemler arasında bir fark bulunmamaktadır. Zira, önemli olan, geri döndürülemez sonuçlara yol açma olasılığının bulunması olduğuna göre, tespiti gereken husus işlemin niteliği değil, uygulandığı zaman doğuracağı sonuçtur.

Dava; Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 31.12.2014 tarih ve 2014/30 sayılı genelgesi ile bu genelgenin uygulanmasına yönelik 2014/1 sayılı iç genelgenin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Anayasasının, "Cumhuriyetin Nitelikleri" başlıklı 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu belirtilmiş, "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138. maddesinde de, yasama ve yürütme organları ile idarenin, mahkeme kararlarına uymak zorunda oldukları, bu organlar ve idarenin, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyecekleri ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyecekleri kurala bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesinde de yukarıda belirtilen Anayasa hükmüne paralel bir düzenleme öngörülerek, Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idarenin, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecbur

olduğu, bu sürenin hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemeyeceğı hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirttiğı gibi, hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda eşitliğı gözeten, adaletli bir hukuk düzeni kurup sürdürmekle kendisini yükümlü sayan, hukuk güvenliğini sağlayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağılı olan devlettir. Anayasa'da, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik hukuk Devleti niteliğı vurgulanırken, devletin tüm eylem ve işlemlerinin yargı denetimine bağılı olması amaçlanmıştır. Yargı denetimi, hukuk devletinin "olmazsa olmaz" koşuludur.

Ancak; yargısal denetim, tek başına, bir devletin Hukuk Devleti niteliğini kazanılabilmesi için yeterli görülemez. Bunun yanında; Devletin tüm organlarının yargısal kararlara saygılı olmaları yanında bu kararların gereğinin de tam anlamıyla yerine getirilmesigerekmektedir.

İşte bu nedenledir ki; mahkeme kararlarının gereğini yerine getirmek, yasama ve yürütme

T.C.

DANIŞTAY

ONBEŞİNCİDAİRE

Esas No : 2015/665

organları ile idare için, bir yetki değil, bir "anayasal ve yasal yükümlülük" tür. Biri, yasalarda gösterilen süreler içinde yargı kararlarının gereklerine uygun işlem yapmak ve eylemde bulunmak; diğeri de, bu kararları hiçbir suretle değiştirmemekgibi iki yönlü olan bu yükümlülük, yasama ve yürütme organları ile idareye, yargı kararlarının hukuki sonuçlarının oluşmasına engel olma ya da onları etkisizleştirme yetkisi tanımamakta; aksine, yargı kararlarının bu etki ve sonuçlarının yaşama geçirilebilmesi için gerekeni yapma zorunluluğı getirmektedir.

2 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliğı'nde Değişiklik Yapılmasına Dair 5 Sayılı Gümrük Genel Tebliğı'nin 4.maddesinde, yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri tarafından gümrük işlemlerinde yapılan tespit işlemlerine ilişkin maddeler yürürlükten kaldırılmış, Geçici 1. maddede ise yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri tarafından 31.12.2014 tarihine kadar tespit işlemlerinin sona erdirilerek antrepoların devredileceğı hükmü getirilmiş, yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerinin iş alanlarının daraltılmasını içeren değişikliğe karşıDanıştay 15. Dairesi'nin 2014/9839 esas sayılı dosyasında dava açılmış olup, söz konusu davada 18.12.2014 tarihinde verilen karar ile tebliğın dava konusu edilen maddelerinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Dava konusu 2014/30 sayılı genelge ile gümrük antrepoları üzerindeki denetim ve gözetim yetkisi ve görevi çerçevesinde bu tarihe kadar antrepolarda görevlendirilmiş memurlar görevlerini yapmaya devam edecek henüz görevlendirme yapılmamış antrepolarda ise memur görevlendirmesi 31.12.2014 tarihine kadar tamamlanacağı, antrepoda görevli/görevlendirilecek memurların yeni düzenlemeler çerçevesinde ortaya çıkacak

sorumluluklarının belirlenmesi ve netleştirilmesini teminen görevlendirmelerde antrepoların sayımı muhakkak surette yapılmaya devam edileceği ve 31.12.2014 tarihine kadar işlemler tamamlanacağı, antrepolara eşya alımında, antrepolardan eşya çıkarılmasında ve antrepodan sevk işlemlerinde sistem (TIR- Transit takip programı, NCTS) üzerinde yapılması gereken işlemler görevli memurlarca yerine getirileceği, görevli memurca antrepoda yapılacak işlemler 2014/1 sayılı İç Genelge belirtilmiş olup bu işlemler gümrük memurlarınca yapılmaya devam edileceğine ilişkin düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

Danıştay Onbeşinci Dairesi'nin yürütmeyi durdurma kararının uygulanmasına ilişkin olmak üzere dava konusu 2014/30 sayılı genelge ve 2014/1 sayılı İç Genelge tesis edilmiş, her ne kadar 2014/30 sayılı genelge'nin giriş bölümünde anılan yürütmeyi durdurma kararının verilmesi nedeni ile "oluşan yeni duruma göre" genelgede belirtilen şekilde işlemlerin yerine getirileceği, yani bu genelgenin yürütmeyi durdurma kararının bir gereği olarak tesis edildiği belirtilmiş ise de; genelgede yerine getirileceği maddeler halinde belirtilen işlemlerin anılan yürütmeyi durdurma kararının uygulanması niteliğinde olmadığı aksine söz konusu kararın ortaya çıkardığı hukuki durumu bertaraf eder nitelikte olduğu görülmüştür.

Bu durumda, mahkeme kararlarının gereği gibi yerine getirilmesi konusunda "anayasal ve yasal yükümlülük" altında bulunan idarenin aynı konuyu Mahkeme kararına rağmen genelge ve iç genelge ile düzenlenmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı ve uygulanmakla etkisi tükenen olan idari işlemler niteliğinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu durumda, dava konusu Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 31.12.2014 tarih ve 2014/30 sayılı

T.C.

DANIŞTAY

ONBEŞİNCİ DAİRE

Esas No : 2015/665

genelgesi ile bu genelgenin uygulanmasına yönelik 2014/1 sayılı iç genelgenin yürütmesinin durdurulması istemlerinin bu aşamada, davalı idarenin savunması alındıktan ya da yasal savunma süresince geçtikten sonra yeniden bir karar verilmeye kadar yürütmesinin durdurulması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde sayılan koşullar gerçekleşmiş olduğundan Açıklanan nedenlerle, Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 31.12.2014 tarih ve 2014/30 sayılı genelgesi ile bu genelgenin uygulanmasına yönelik 2014/1 sayılı iç genelgenin yürütmesinin durdurulması istemlerinin bu aşamada, davalı idarelerin savunması alındıktan ya da yasal savunma süresi geçtikten sonra yeniden bir karar verilmeye kadar yürütmenin durdurulmasına 20/03/2015 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Kırdar
OZSOYLU

Üye
Yunus
ÇETİN

Üye
Ertuğrul
ARSLANOĞLU

Üye
Hannan
YILBAŞI

Üye
Bilge
APAYDIN